ANY I. BARCELONA 25 DE ABRIL DE 1868. NÚM. 17.

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ.

CARRER DE LA PRINCESA, número 1, pis 2.

2 cuartos.

ADMINISTRACIÓ.

LLIBRERIA DE EUDALT PUIG, Plassa Nova, núm. 5.

2 cuartos.

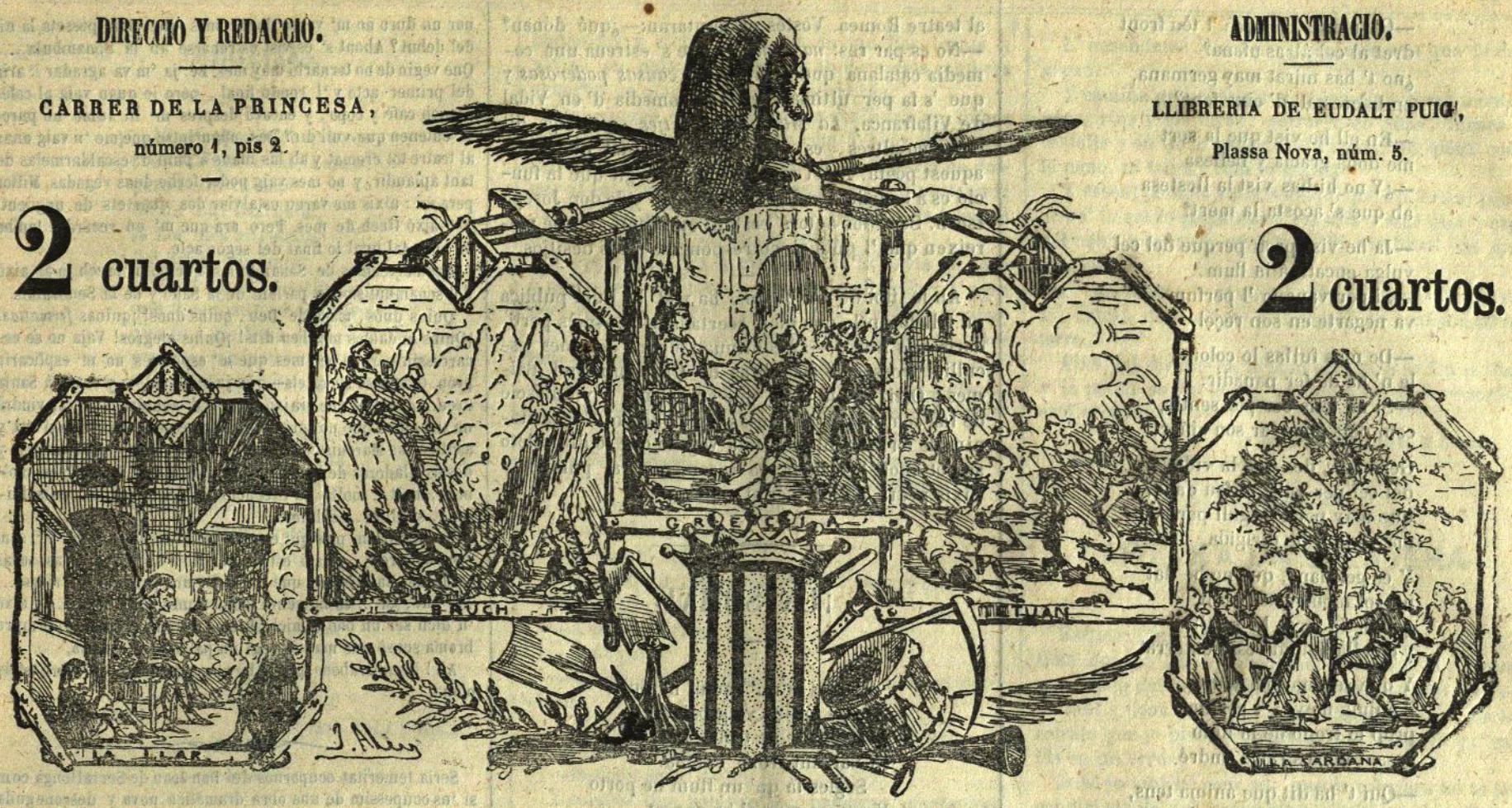

ANUNCIS A PREUS EQUITATIUS.

LA BARRETINA.

LITERATURA, CIENCIAS Y ARTS.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Una declaració.—*Noticias del sigle passat*, per A. S.—*La francesilla y lo pensament*, per Fransech Ubach y Vinyeta.—*Rum, Rum.*—*¡Un somni!* per F. Manel Pau.—*Teatres*, per Un trompa y per Z. de V.—*Queixas*, per Joseph Roca y Roca.—*La Rondalla del gegant y 'l nano, (Imitació popular)*, per Antoni Aulestia y Pijoan.—*Cartas á un calavera*. per Salvador.—*Fabuleta*, per Lluis Camprobert.—*Xaradeta*, per Un enlutat.—Girona.—*Geroglifich*.—FOLLETÍ.—*Las Joyas de la Roser*, per Guadalupe Cortés Wyghlen.

La Barretina saluda cordialment al poe ta Wiliam Bonaparte Wise, per sa arribada á Barcelona.

LA REDACCIÓ.

UNA DECLARACIÓ.

Espontaneament y sense que ningu exerseixi sobre mi pressió de cap classe, crech oportú fer las següents declaracions que podran servir de norma pera los que mès ó menos tart puguian venir ab pretenssions ridículas á eixa redacció.

Los que componen la de *la Barretina*, son molts y sos colaboradors moltissims. A tots aqueixos hi ha que afegirhi los innumerables á qui jo no tinch l' honor de coneixer, que se serveixen honrarme y distingirme ab los escrits que tenen á bè enviarme pel correu,—als quals jo estich veritablement agrahit.

Siguia qui siguia lo redactor, siguia qui siguia lo colaborador,—es lo cert que en lo semmanari no 's publica rès que jo no hagi vist, examinat, revísat y corretgit. Y tota vegada que tots los qui escriuhen en *la Barretina* se subjectan á la mèu falible fallo y poch privilegiat criteri,—fora *una vilesa* per part meva, exigir als autors la responsabilitat que en lo successiu poguessin reportar sos escrits. En consecuencia declaro: que si algun article surt en *la Barretina* que mereixi la desgraciada sort de ser denunciat, *jo* y ningu mes que *jo* vull ser lo qui incorre en la responsabilitat.

Los lectors desitjarán saber quina causa 'm mou á parlar d' eixa manera: vaig á satisfer la curiositat de 'ls lectors.

No fa gairas semmanas que comenssaren á veurer la llum pública en *la Barretina*, unas confencias religiosas en las que 's desarrollaren los quatre temas següents: *Idea de la vida, Idea de la mort, la caritat y Jesucrist:* eixos articles molt bons y molt morals á lo mèu pobre modo de veurer,—los vaig rebrer pel correu y vingueren baig la firma de *Antoni Durant y Roca Pbr*.

Se publicaren sense que l' autoritat se oposes á sa publicació, y mereixent la aprobació general del públich que 'ls trobava altament moralisadors sense que cap d' ells se oposes á las ideas d' adelanto que avuy dia dominan per fortuna, ni que tampoch ataques en lo mes mínim cap dels principis ó dogmas del cristianisme.

Jo qu' he vist y llegit molts y molts articles castellans firmats per sacerdots, vaig creurer que no tenia rès de particular que un capellá escribis en llengua catalana. Y sense mirár si lo autor era conegut ó desconegut en Barcelona, prescindint de si usava pseudonim y si 'n deixava de usar, vaig enviar los articles á l' imprenta y se publicaren sense obstacle.

Mès despres de haber sortit l' última—cabalment l' última—conferencia, vaig saber ab gran sorpresa —conto que tambè sè sorprendrán los lectors,—que se prenían providencias per part de no sé qui—á fi d' averiguar qui era aquest capellá.

NOTICIAS DEL SIGLE PASSAT.

En vista del éxit que obtingué la lluyta dels gladiadors en temps de la Antigua Roma, una empresa ha resolt imitar una mica aquellas lluytas, dignas d' eterna memoria, donant unas quantas *corridas* de toros.

—

Vostés, que suposo deurant ser molt amants de la civilisació y que per lo tant se deurán mostrar desitjosos de saber quantas noticias se relacionin ab l' idea de progrés; preguntarán sens dubte, que hi ha de nou respecte á toretes. Contestació: Sembla que ja comensan á treurer la banya. Segons se diu se passejan qu' es un gust, per las inmediacions.

—

Després de l' anterior noticia, ens acut la següent reflexió: Si será veritat lo que alguns diuhen quant suposan que 'l porvenir y lo triunfo del art, depent de la juventut...

—

No hi ha dubte que anem per bon camí.

—

En una corrida de toros que no fa gaires dias se verificá en Madrit un torero quedá ferit de gravetat. Endevant.

S.

LA FRANCESILLA Y LO PENSAMENT.

Á MON AMICH EN ANTONI CARETA Y VIDAL.

D' una font prop la corrent
en quin fons lo cel hi brilla,
van parlá' una Francesilla
y un aromat pensament.

—Germana, ¿perque 'l tèu front
dret al cel álsas ufana?
¿no t' has mirat may germana,
en lo crestall d' eixa font?

—En ell he vist que la sort
me doná gracia y bellesa.
—¿Y no hi has vist la llestesa
ab que s' acosta la mort?

—Ja he vist prou perque del cel
vulga encativá la llum.
—Si per vana ja 'l perfum
va negarte en son reçel.

—De mas fullas lo color
le n' ha de fer panadir.
—Si no tens cor per sentir,
com pots guanyar son amor!

Germana, des que la vida
del cel per volé 'm fou dada,
que may per l' orgull portada
ma vista li he dirigida.

Y es germana, que no he dat
un sol moment en oblit,
que de la terra he sortit
y en ella haig de esse enterrat.

Y que segons com viuré,
l' ánima meva, 'l perfum,
prop lo trono de la llum
gosant de sos raigs tindré.

—Quí t' ha dit que ánima tens,
ni qu' hi hagi vida mes bona?
—M' ho ha contat la papallona
reyna de mos pensaments.

—Com que á mí cap se 'n atansa
del que diu gota no sé.
—En lo cor que no hi ha fè,
no hi baixa may l' esperansa.

—Lo raig del sol que mes brilla
vull captiu de mon amor.
—Bon nom te donaren, flor,
donante 'l de Francesilla!

Mes recorda que pel vent
será abatut lo tèu front...
—Be 't coneixia en lo mon,
lo qui 't va dir pensament!

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

RUM, RUM.

La torre de la Doncella s' anomena una llegenda que son autor, lo conegut escriptor senyor Clariana, ha tingut la amabilitat de remetrerns. L' hem llegida y ens ha semblat bastant regular. La recomanem al públich. Si 'ns es possible ens en ocuparem detingudament.

—

Un periódich ens distingeix dedicantnos tot una poesía. Gracias.

—

Totas las simpatías que té adquiridas—que son moltas—lo consistori del present any, se convertirán en antipatias si la festa dels Jochs Florals se celebra en lo saló de cent,—que apenas hi cap ningú,—en lloch de celebrarse en un altre local que hi puguian cábrer forsa personas. Nosaltres creyem que lo consistori té 'l deber d' evitar un conflicte que 's podria originar si per respectar una ridícula tradició, se deixava de aténdrer lo desitj públich.

—

Dos periódichs s' esclaman á fi de que lo consistori del present any no 's descuidi de passar targetas als directors ó redactors de semmanaris. Trobem la petició tant justa com inoportuna. Això de mendigar, may ho hem sabut fer nosaltres. Si 'ns passan esquela bé, y sino també.

—

Suposem que demá passat, dilluns, no farán falta al teatre Romea. Vostés preguntarán:—¿qué dónan? —No es par res: *nada menos* que s' estrena una comedia catalana que 's titula *las causas poderosas* y que 's fa per última vegada la comedia d' en Vidal de Vilafranca, *La Malvasia de Sitjes*, que siga dit entre nosaltres, es de lo mes decentet que ha fet aquest poeta. A tot això hi han d' afegir que la funció es á benefici de don Juan Perelló y de don Joseph Isern. Son dos actors bastant aprofitats, y que mereixen que 'l públich corresponguia á sos desitjos.

—

Ab lo títol de *Los Frailes* ha vist la llum pública un folleto en lo que molt acertadament,—pels partidaris dels frares,—se continuan alguns dels mes escullits trossos de las obras de Chateaubriand, Balmes y Ortiz de la Vega, que en defensa y vindicació de las comunitats religiosas escriqueren. Nos abstenim de fer comentaris, tota vegada que lo dit folleto se pot molt ben llejir: lo recomenem al públich y aixís podrá judicar per sí mateix.

¡UN SOMNI!

—

Segles fá qu' endalt ne pujo,
Segles fá que vaig baixant:
Ni cap dalt ne trobo 'l sostre,
Ni baixant trobo 'l replá.
Segles fá qu' un llum ne porto
Y éncara may s' ha apagat,
Segles fá que un cavall munto
Que corre molt mes que 'l llamp.
Ni ab lo fanal que m' allumo,
L' inmens espay ne veig clar,
Ni ab lo cavall que tant corra,
Ne puch may la fi trobar.
Tants segles fá que ne cerco,
Que per fí ja estich cansat,
Lo cavall may se detura,
Damunt dormo del caball.
Segles ja fá que no dormo
Pè 'l misteri del espay,
Cansat de dormí 'm desperto,
Mes ni veig llum ni cavall.
Veig que dormint somniava,
Y mentres hi estich pensant,
Altre cop los ulls ne tanco
Y adormit torno á quedar.

9 Mars 1868. F. MANEL PAU.

TEATRES.

PRINCIPAL.—SONAMBULA—SAFFO.—SEMIRAMIS. DON BUCEFALO.

ROMEA.—DON JOAN DE SERRALLONGA.

Tira peixet Senyor Empresari de Santa Creu, se 'n pot ben ríurer de la crisis y del malestar que tant se pregona.

Jo no se d' ahont diantre s' ha tret aquell parell de senyoras; home de deu: ¿Ja sab lo qu' ha fet? Se coneix que tant se n' hi dona del cor humá. ¿Qué hi fá que un hom s' acalori aplaudint á las Marchissios, que hi fá que un hom se entussiasmi ab sos cants? Voste lo que vol son cuartos, cuartos y res mes. Ben fet y no menos ben pensat. Miris: ben mirat aquest mon es un mon de penas, ab això lo que s' ha de fer durant aquest parell de mesos es anar tot dret al Principal y dir adobant lo refrá: *á las penas los cants de las Marchissios.* ¿Qué 's pensa senyor empressari que hi estich poch entusiasmat ab aquellas duas eminencias? Miris, á casa tinch un canari, que si deu vol y 'm viu, 's dirá Marchissio. Y lo que es á mi, los poetas que no 'm vinguian may mes á parlar de cants dolsos produits pels rossinyols, pinsans, cardinas, merlas, verdums y passarells, que al qui 'm vinguia ab tals cavorias, li respondré que s' en vagi á passeig y que no me entench de res mes que de Marchissios. En eix teatre hi fá calor y m' consolo de pendrer un bany rus cada nit que canta qualsevulga d' aquells rossinyols, en lo teatre hi ha uns assientos de fusta dels quals hi surten no pochs claus, y á pesar de això jo vaig al teatre cada nit en que cantan las Marchisios. Pero anem á decímetros: Com es que podentme donar un duro no m' varen donar mes que una pesseta la nit del debut? Ahont s' es vist estrenarse ab la Sonambula..... Que vegin de no tornarhi may mes. Be: ja 'm va agradar l' aria del primer acte y 'l rondó final, pero jo quan vaig al café, prench café y copa, y encara despres m' hi fumo un puro. M' entenen que vull dir? Res, afigurintse que me 'n vaig anar al teatre tot cremat y ab las mans á punt d' escaldarmelas de tant aplaudir, y no mes vaig poder ferho duas vegadas. Millor pera mi: aixis me varen estalviar dos quartets de unguent. Tot això tinch de mes. Pero ara que m' en recordo: tambe va anar tal qual lo final del segon acte.

Mes deixemnos de Sonambulas, que no hi crech jo ab això del sonambulisme, y parlem de la Saffo y de la Semiramis.

Quins duos, mare de Deu, quins duos! ¡quinas *fermattas!* ¡Quins andantes mes ben dits! ¡Quins alegros! Vaja no se escarrassin perque per mes que m' espliqués no m' esplicaria prou. Gastintse sis ralets—que ja s' ho val,— y vagin á Santa Creu. Advertint que si aixó segueix d' aqueixa manera, vindrá un temps en que no será sabi ni home de be qui no hagi vist y sentit á las Marchissios. Ben vingudas siau despertadoras y desarrolladoras de la sensibilitat humana... La Saffo es molt bona, molt... molt y la execució de la Semiramis... es sublime... sublime... sublime.

No 'n parlem mes qu' encara m' hi tornaria boig. Y 'l senyor Bottero?.. Quasi estich per dirli si 'm vol á las sevas calderas. Calli home, que 'm fá fer uns panxons de riurer... Ah gat, gat... Ja ho veurá bojot, mes que bojot... D' això 'n dich ser un bon cómich. Broma, broma, broma y sempre broma sense que may se vegi un pallasso en escena.

Ah! l' enhorabona per lo be que toca 'l violí y sobre tot lo piano.

UN TROMPA.

Seria temeritat ocuparnos del Don Joan de Serrallonga com si 'ns ocupessim de una obra dramática nova y desconeguda de tothom, puig com lo drama es massa conegut y massa popular no hem de ser nosaltres los que digam que te tals defectes ni que conté tals bellesas.

La nostra misió en lo present cas, no es altra que la de examinar lo merit de traducció y veurer si aquesta correspon ó supera en cualitat al original: no hi ha cap dupte de que val mes. Sense que volgam dir per això que la producció castellana siguia dolenta, volem si donar per sentat que essent l' autor fill de Catalunya, sempre trobará menos dificultats escribint la llengua d' Ausias March que la de Cervantes. Aixís es com lo *Don Joan de Serrallonga*, en catalá, se veu casi llibre de galicismes y neologismes, si be n' hi varem notar alguns. Eixos son per nosaltres defectes molt petits y en los quals apenas ens hi fixem quan se tracta de un poeta de primer ordre com lo Senyor Balaguer. Al poeta que no es poeta sino versificador, al poeta que escriu poesias perque si, que no sent cremar en son cor lo sagrat foch de la inspiració, que no te genit ni entusiasme,—á n' aquest exigimli al menos lo compliment del art y de tots sos requisits. Mes al poeta verdader, al que pensa, al qne sent, al que sonriu ab la alegria y plora ab la tristesa de la naturalesa, al poeta que lluita entre la poca llaugeresa de la ploma y la rapidesa excesiva de sos pensaments,—á eix poeta trobemli defectes si volem mes no li fem carrechs de gravetat puig lo geni may se ha aturat se atura, ni s' aturará devant las exigencias alguna vegada massa rigurosas, del art. ¿Qué hi fá donchs, que 'l Don Joan de Serrallonga tingnia defectes en la versificació si per cada defecte artistich hi ha mil bellesas? Eixa es la proporció. La poesia, generalment, es espontánea, los conceptes abundan y la armonía imitativa se descubreix en cada vers.

Pera acabar debem fer un carrech al Senyor Balaguer. ¿Com ha comes la falta—mes grave de lo qu' ell se pot arribar may á figurar,—de traduir al catalá lo *Don Joan de Serrallonga*, contribuint d' eixa manera á la major popularitat de eix personatge? Per ventura no sab lo Senyor Balaguer tant ó mes be que nosaltres qui era lo *Serrallonga*? Mereix ser ben volgut y recordat lo que un jorn fou un lladre y un fascinerós odiat, malvolgut de tot Catalunya? Nosaltres que apreciem moltíssim al senyor Balaguer no podem menos de dir que sentim vivament eixa falta, per quan creyem que 'l poble está mes en lo cas de venerar homens com Fivaller, Perich de Naclara y altras eminencias—que en Catalunya las tenim á mils—que no pas en lo de simpatisar ab lladres que, suposant encara que hagian tingut rasgos generosos, no per ço deixan de ser lladres, y per lo tant de haber fet mal al próxim.

Ara be: ¿podia 'l senyor Balaguer haber fet un bon drama en lo temps en que ha fet la traducció del Don Joan? Això ni cal dubtarho en qui tantas dots te y tanta fecunditat ha demostrat durant sa brillant carrera literaria. Lo Don Joan de Serrallonga es una obra bona y—som franchs—ho sentim de tot cor. Com á bons catalans donariam qui sab que perque l' obra 's tornés un drama históríchen lo qual s' hi aprengués alguna cosa bona.

Z. DE Y.

QUEIXAS.

—

Nineta que 'm tombares
l' escala que m' deixares
pera cullír la flor
de mi tant desitjada,
la flor mès envejada
del arbre del amor:
Un *si* vares donarme,
que 'l cor tant vá alegrarme,
que fins me 'l vá curá:
y après, ¡oh pena mia!
ta boca ab grèu falsía
un *no* ne mormulá!
¡*Adèu*, nineta ingrata!
lo tèu desdeny me mata...
Te don' lo darré *adèu*...
Un monestir m' espera,
la mèva amor darrera,
será l' amor á Dèu.
La mort, si vè á cercarte
y avans vols confessarte
d' haver matat mon cor,
no 'm cridis, nina mia,
que jo no t' absoldria
ni á l' hora de la mort!

JOSEPH ROCA Y ROCA.

LA RONDALLA DEL GEGANT Y 'L NANO.

(IMITACIÓ POPULAR.)

Una vegada n' era una vila d' allá lluny, lluny; al altre part del mar.

Y vetaquí que aquella vila era governada per dos gegants, marit y muller, que per ser los mes forts, poderosos y richs, regnavan en aquellas terras y vivian en palaus riquíssims ab hermosas cambras cobertas de marbre y pedras preciosas.

Esdevinguè que la gegantesa deslliurá un infant que al ters jorn era tan gran com lo sèus pares, y al cap de un mes, era tan alt, tan alt, que havia de dormir al rás perque no podia passar per cap porta; que 'ls raigs del sol li cremavan los cabélls y 'ls homens no li arribavan al talò de la sabata.

Y vetaquí que en la mateixa vila hi havia un pare y una mare tant pobres, que havian de robar l' ayre pera respirar, y tant petits que 'ls semblavan montanyas las pedras del carrer. Suchsei que la mare parí un noy menut, menut, qne no mes se podia agafar ab dos dits y las formigas li semblavan elefants.

Y ara tornant al gegant tenia de alt lo que de superbiòs, y 'l nano de petit lo que d' humil.

Un dia lo gegant ell que diu á son pare:

—Pare, jo vull anar á seguir mon, á veurer si trobo cap home tant alt com jo.

—¡Ay fill no hi vagis!

—Sí, que hi vull anar.

Y camina que caminarás troba 'l nano y diu:

—Ahont vas?

—A seguir terras.

—Tant petit?

—A veurer si 'n trobaré cap com jo. Deixam venir ab tú.

—Ahont va la faluga...! no que 't cansarias.

—No 'm cansarè.

—Donchs anèm.

Y camina que caminarás, passaren montanyas, rius y planuras, entraren en vilas, masos y castells y en lloch van trobar un home tant petit com lo nano, ni tant gran com lo gegant.

Y vetaquí que s' anavan fent vells y 'l gegant minvava y 'l nano creixia. Y 'l gegant estava rabiòs perque 'l sol ja no li torrava 'ls cabells, y 'ls homens eran tant alts com los talons de la sèva sabata.

Un dia 's despertaren, midaren la seva sombra y la trobaren igual.

L' ensendemá la del nano era mès alta que la del gegant.

Y camina que caminarás, tornaren á pasar montanyas, rius y planuras, entraren en vilas, masos y castells y en lloch trobaren un home tan petit com lo nano, ni tan alt com lo gegant.

Y essent ja molt vells; vetaqui que un jorn al póndrers' lo sol lo gegant alsá los ulls y vegé que 'l cap del nano tocava 'ls núvols y éll semblava un grá d' arena.

L' ensendemá al náixer l' auba, lo nano desapareixia detrás dels núvols y 'l gegant se confonia ab la terra.

Aixó vol dir que en lo mon los grans se fan petits, y 'ls petits se fan grans; y conta contada la rondalla está acabada.

ANTONI AULESTIA Y PIJOAN.

Octubre 1867.

CARTAS A UN CALAVERA.

II.

Estimat Lluis: me dius en la contestació á la última que jo 't dirigí, que no es exacta la pintura que 't faig del home calavera y que tú jugant y enamorant y fent tot lo que fas, distas molt de ser lo retrato que jo pinto. Permetem que 't diguia qu' estás en un error.

Ja sé jo tant bé com tú, que lo calavera no té las condicions de un fascinerós per mes que los efectes que sol produir la seva falta de premeditació y la seva llaugeresa, s' hi asemblin algun tant: ja sé jo que lo calavera es susceptible de correctiu á medida que la reflexió fa fugir á la irreflexió, á medida que 'ls anys fan fugir á la juventut: ja se jo que un calavera lo mateix fa una obra bona que una obra dolenta, y que si fa mal es perque sí y res mes. Mes ja veus tu que per mes que la causa siguia poch considerabla, l' efecte es desastrós, y es precis des-

Per altra part ja 's pot compendrer ab lo dit, que en Pau no era home de fer paper en lloch y que en la casa de en Mateu, com en aqueixa historieta, no hi ha que esperar veurerlo de altre modo que menjant y dormint, y fent en lo necessari la seva obligació.

—Es un panarra. deya de ell en Mateu, que casi no guanya 'l pa que menja; pero si 'l trech no te ahont caurer mort.

A voltas en Mateu cansat de sa calma li feya algun crit, sense lograr per això treurer 'l de sa tranquilitat.

—Y donchs, Pau, ¿qué te has adormit en lo estable?

—Home no: miro que 'l burro se menja ab mès gust lo grá que la palla.

—Tonto, ¿y això te assombra?

—Donchs ¿qué no es estrany?

—No, home, no: es molt natural.

—¡Bè! jo ho deya...

Y se 'n anava á admirarse de que se hagués buidat una galleda foradada ó de que 'ls xichs de Hostalrich se estimessen mès anar á cullir nius que á la rectoría á apendrer de lletra.

Això sí: era honrat á tota prova y se li podia fiar qualsevol diner. Aquesta qualitat era la que apreciava mes en Mateu y ella li feya disimular tota altra imperfecció.

Aixis anava marxant en popa la casa de nostres coneguts en la que en Melcior y la Roser sufriren lo disgust de saber que passats pochs dias 'ls posarian respectivament lo jonch al coll, á lo un en casa un senyor rector y á la altra en la costura.

Arrivá lo dia tant temut, y com los perills se semblan á aquells homens de reputació usurpada que vistos de prop son molt mes petits que considerats de lluny, los nins pogueren convencerse de que lo anar á cumplir la obligació era molt compatible ab la diversió que sa edat requeria y á la qual 'ls portava sa inclinació, que no era altra que estar junts tant com podian.

En Melció sortí dematinet de casa seva; mullada de plors la cara, sense fer cas de una llescá de pa sucada ab mel que li doná sa mare pera endolsar la amargura que manifestava. Arrivá á la rectoría, ahont li fou senyalat pueste en un estrem del banch dels petits y á pesar de la tendresa ab que deliberadamene lo tractá son nou mestre, no fou possible conseguir que deixés de estar mustich y contristat.

—No tingas por, li deya lo rector, que aqui no 't menjarem. Aquestas dexuplinas que veus son pera los noys dolents que no volen creurer.

Mes ab tot y aquestas rahons, com que en Melció veya que sos companys havian comensat pera menjarseli lo pa ab mel y que lo rector feya bastant us de aquell terrible instrument que 's compon de un manech de fusta tornejat y te lligadas en un estrem sis ó vuit corretjetas fibladoras, no 's fiava del tot de tant falagueras paraulas.

Y per altra part, com que lo principal motiu de sa tristor era la novetat insoportable de creurer 's separat pera sempre de la constant companyona de sos jochs infantius, tot ho veya de mal color y tot li feya feresa.

Mes tart, quan ja fou grant confessá, que en tota sa vida havia passat horas tant amárgas com las de aquell primer dia de la seva instrucció.

Tocaren las dotse, y al sentirlas lo rector se tregué lo solideo y entoná una curta oració que repetiren tots los xicots á cor, ab desaforadas veus y encara no havian acabat de oirse los tres cops de palmeta donats sobre la taula, que eran la senyal de llibertat de aquella turba impacient, quan tots se precipitaren en desordre cap á la plassa, empenyentse, entrabancantse, pegantse cops y llensant crits inarticulats que mes semblavan de feras que de criaturas dotadas de paraula.

En Melció fou arrastrat per la corrent y avans de poder donarse compte de lo que li passava, se trová á fora ahont respirá ab delicia lo aire de la llibertat y se banyá ab los raigs de un hermosissim sol de primavera.

En sa admiració no sabia esplicarse que era tot alló, ni tornar de sa sorpresa, quan lo tragué de ella la veu del senyor rector que havia sortit á vigilar desde la porta la sortida de son remat.

—No entretenirse, minyons, no entretenirse, deya. Cada hu á casa seva y á estudiar la llissó de demá.

—De modo, preguntá Melció, al que tenia al costat, que ja no haurem de tornar fins demá á estudi.

—Es clar home, contesta fentli una ganyota.

—¿Y podrem jugar tota la tarde?

—¡Ets ben tonto, tant mateix! replicá lo altre fent una senyal afirmativa ab lo cap.

truirla y tallarla de arrel. ¿Sabs tú algun calavera que no hagi robat ó estafat, ja siguia al amich, ja siguia al pare, á la mare, al germá, al conegut, al sastre, al cafeter, al sabater, etc., etc., etc.? ¿Sabs tú algun calavera que hagi deixat de jugar lo que es seu y lo que no es seu?.. ¿Sabs algun calavera que hagi respectat la puresa de una noya per la qual hagi sentit una passió brutal? ¿Sabs algun calavera que no hagi tingut desafíos y disputas que hagin ocasionat deplorables resultats?... Donchs fes lo favor de dirme, atenente no mes que al resultats, quina diferencia hi ha entre 'l calavera y 'l criminal.

Per mes que diguias y per mes que ho sostinguias, jo afirmo y mantinch que lo calavera es lo compendi de la criminalitat, puig si bé no 's dedica especialment á una professió criminal determinada, en cambi,—y encara que no siguia mes que superficialment,—las abrassa totas. Veurás un lladre que roba pera menjar, perque no te pa: donchs lo calavera roba pera robar y res mes. Veurás un estafa que estafa perque necessita un vestit y no 'l té: donchs un calavera estafa pera estafar y res mes. Veurás un que 's desafia pera defensar un agravi que tal volta se li ha inferit, ó que disputa pera defensar son dret: donchs un calavera 's desafia y disputa pera desafiarse y disputar y res mes. Compara y digasme tú mateix qui creus que es mes criminal.

Adeu. SALVADOR.

FABULETA.

Un home mòlt ximplet, jugava un dia
que al sol mirant, sos ulls no abaixaría.
A la fi, quedá feta la juguesca
y vingué lo gran dia de la gresca.
Alsá 'l cap sense por tenirne gaire
y un rato s' estigué mirant al ayre.
Mès un crit mòlt terrible llensá luego,
y es que mirant al sol, se quedá cego:
Ensenya aixó á n' alguns dels que critican
y que sense saber res per tot se ficau,
que ó han de saber mes que 'l criticats,
ó quedarse del contrari, enlluernats.

LLUIS CAMPROBERT.

XARADETA.

Ma *primera* repetida,
en ma *segona* n' hi ha moltas,
si no la veus desseguida,
no 't cansis en darli voltas.
Mes si tu la vols buscar
per' poderthi entretení,
es lo nom que 'm va donar
lo qui fou lo mèu padrí.

UN ENLUTAT.—GIRONA.

GEROGLÍFICH.

A sK uuuuu AA F c TT

Las solucions se donarán en lo número de dissapte.

Correspondencia de **La Barretina**.

J. C. y R. Vilanova. Envihim las solucions. P. Ch. Barcelona. Endevinat. E. S. P. Barcelona. No la publico, pero no 's desanimi que vosté val molt. E. L. Barcelona. Vostés saben ahont tenen la ma dreta. Vingan los altres articles. S. T y T. Corrent; ab la poesía si que no fem fira. G. C Barcelona. Corrent. Li publicaré alguns cantars. J. M. Barcelona. Publicaré la xarada. A S. y V. Sabadell. Lo geroglifich no está tant be com la xarada: aquesta la publicaré. E. A Valencia. No puch publicar lo que m' envia. J. P. G. Barcelona Veurem. D. C. Barcelona. Home de Deu ¿que 's pensa que estèm en los Estats Units, per escriurer d' aqueix modo? Publicaré la xarada. J. S. Barcelona. Publicaré algun cantar y la xarada. M. T y R. Sabadell Ja la publicare, no s' espanti. F. P y T. San Gervasi. Comensa bastant be y acaba malament. J B. Barcelona. No senyor, ho sento.—Fins al 22 de Abril.—A. S.

ANUNCIS.

LA MITJA TARONJA.

COMEDIA BILINGUE EN TRES ACTES ORIGINAL Y EN VERS

per

JOSEPH MARIA ARNAU.

Se ven en la Administració de eix periódich á 8 rals l'exemplar.

ESTABLIMENT ORTOPÉDICH

DE

DON EMILIO CLAUSOLLES,

professor en medicina y cirujía, sócio de la Academia médico-quirúrgica de Madrit y de Palencia, sócio fundador del Institut Médich de Barcelona, premiat en las Exposicions Universals de París en 1855 y 1867, etc. etc.

Tractament especial de las afeccions següents:

Desviacions de la columna vertebral en tots los seu graus.

Desviacions internas y externas de las camas, peus brassos y mans.

Peus de Pinya, (varus) peus equinos, retraccions musculars y falsas anquilosis de las camas, etc.

Luxacions espontáneas, traumáticas ó patológicas en totas las articulacions.

Hernias (vulgarment ditas trencaduras, relajacions,—trencats, esbinsats.

Arribat de poch de París ahont ha permanescut durant la última Exposició Universal, ofereix al públich sos serveys, assegurantli trobará en dit establiment tots los adelantos que s' han presentat en aquell concurs, y que la ciencia ha demostrat ser los millors pera obtenir bons resultats curatius.

Consultas diarias y gratuitas de 12 á 3.

RAMBLA DEL CENTRO, NÚMERO 27.

BARCELONA.

DIRECTORS: D. ANTON SERRA Y D. F. UBACH.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jepús, carrer de Petritxol, 14.—1868.

Sentir aixó, pegar un brinco, posarse á correr com un llamp y arrivar ab quatre salts á la costura de la Roser, fou tot hu.

—Vina, vina, li digué tot regositjat, fins demá no hem de tornarhi. Anem á jugar.

Y se la emporta cap á casa.

Lo lletj del estudi desaparegué desde lo moment que 's reconegué ser falsa la causa de la aversió.

Los minyos continuaren creixent sense separarse un del altre. Tots los jochs eran entre ells comuns, disposava lo un de las joguinas del altre, y 'ls dos feyan trevallar la imaginació pera trobar medis en que entretenirse.

La Roser era noya, y dit se está que havia de tenir una nina. No una nina que digués *papá* y fes anar los ulls, ni una de luda ab bonas formas y cap embarnisat, ni sisquera de fusta ab movimert de camas y brassos; sino una nina de aquell temps tal com encara se en conserva la mena en casa de algun capser vell ó en las tauletas de una fira. Era una nina de cartró mal pintat al oli, ab un grapat de sorra dintre, que al mourerla feya un soroll desagradable, imitatiu tal volta del *güé güé* de las criaturas.

Y no deixava per aixó de ser molt apreciabla. En Hostalrich sols n' hi havia un' altra.

La noya ab lo particular instint de femella, li havia guarnit uns bolquers ab un drap brut é inservible y se ensajava á fer la mare.

En Melció se inclinava á las faenas del cap. Pot ser algú veuria en aixó una propensió instintiva; pero no era mes que efecte de la costum.

La pau havia apartat de Hostalrich als soldats, hi havia pochs artesans, lo que mes abundava eran traginers y pajesos. Sobre tot son pare era pajés y en Melció, si be no 'ls manejava encara, estava familiarisat ab las rallas, xapos. falsons y tots los altres instruments de la agricultura.

¿En que podría, donchs, pensar mes que en ser pages?

Agafava lo primer bastó ó tros de canya que li venia á ma y posantse 'l al coll á manera de cavech, se dirigia cap allá ahont l' esperava la Roser, fingint venir del treball molt cansat. Deixava en un racó las figuradas eynas, donava ordres sobre 'l bestiá á un mosso imaginari y deya ab to de suficiencia:

emprengué alguns arrendaments y aná fent de aquesta manera la viu viu.

La laboriositat y las economías jamay deixan de dar bons resultats. En Mateu ab ellas conseguí cambiar de estat y lo comparet que treya de la terra á forsa del trevall de sas mans, lo just pera fer bullir la olla, comensá á adquirirne alguns trossos á cens, ne comprá de altres y se convertí en propietari.

En lloch de anar á demanar trevall als altres, ne tenia ell pera darne. Necesitava duas parellas de bous pera llaurar sos camps y quan lo temps de la sega, ocupava una colla sensera de camalluents.

De aquesta manera se havia posat com qui diu los ossos á puesto y no podia menos de estar molt satisfet. Vegent que la bona sort no li deya may de no, se feu una mica massa emprendedor y amich de novetats y fins se arriscá á fer algun negoci que res tenia que veurer ab lo art del pagés. Mes tart tingué ocasió de panedirse 'n; pero de prompte li doná bons resultats y comensá á fer bossa.

Com era molt trevallador ell se ho vigilava tot y cuidava en las epocas ordinarias fins del arreglo de la casa; mes arrivá un temps en que no hi bastava y se vejé obligat á pendrer mosso.

En aquesta ocasió se demostrá una vegada mes lo bon cor de en Mateu. Tingué pera escullir los minyons mes aixerits de la vila, puig tots se disputaren tant bon amo y ell preferí á tots, un infelís molt curt de gambals per lo sol motiu de que era qui ho necessitava mes.

En Pau (que aixis se anomenava lo mosso) tenia molt bonas condicions físicas. Era alt y fort, capás de matar á un bou de un cop de puny y de fer cara á un cavall desbocat; pero, com generalment sucseheix en los homens de molta forsa, era de un geni suau y calmós. No havia inventat la pólvora, ni 'ls mistos; li costava acertar una endevinalla; era flach de memoria y de enteniment y la mes petita cosa li causava admiració y 'l feya estar un bon rato ab la boca oberta.

Aixó feya que mes de quatre, no tant aptes com ell pera 'l trevall, lo guanyessen per ma en las ocasions compromesas y que 'l pobre xicot se trovés sensa feyna y la passés prima bona part del any. Aixó fou lo que decidí á en Mateu á pendrer 'l pera assegurarli ocupació constant.